

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПОЛЬСЬКІ НАРОДНІ СВЯТА І ТРАДИЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-ФОЛЬКЛОРНИЙ ДИСКУРС

підготовки БАКАЛАВРА
спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ
освітньо-професійної програми
МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД

Луцьк - 2023

Вибірковий освітній компонент «ПОЛЬСЬКІ НАРОДНІ СВЯТА І ТРАДИЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-ФОЛЬКЛОРНИЙ ДИСКУРС» підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ**, спеціальності **035 ФІЛОЛОГІЯ**, освітньо-професійної програми **МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД.**

Розробник: Оксана Вишневська, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Мова та література (польська).

Переклад

доц. Н.М. Цьолик

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:

проф. Сухарєва С. В.

© Вишневська О.А. 2023 р.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма навчання</i>	<i>03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ</i> <i>035 Філологія</i> <i>Мова та література (польська). Переклад.</i> <i>Бакалавр</i>	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік підготовки 3
ІНДЗ: <i>немає</i>		Семестр 5
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Польська та українська мови викладання		Форма контролю: <i>залік</i>

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Оксана Антонівна Вишнеvsька

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент кафедри полоністики і перекладу

+380965750799, Vyshnevsk.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://>

Дистанційний курс на платформі Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2840>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Предметом вибіркового освітнього компонента є вивчення польських народних традицій і обрядів, осмислення етнічних явищ традиційної матеріальної та духовної культури польського та українського народу, розуміння змісту традиційних та нових етнічних явищ і процесів у польському та українському суспільстві, пояснення та інтерпретування етнокультурних особливостей польського народу.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Мета ОК – допомогти здобувачам освіти вивчити і засвоїти систему знань про традиційну культуру, історичне буття польського народу, спосіб його життя та діяльності, характер, психологію, моральні цінності, які виражені в матеріальній (будівлях, знаряддях праці, ремеслах, транспорті, одязі, їжі) та духовній (звичаєх, обрядах, народних знаннях, мистецьких виробках, фольклорі, віруваннях) формах.

Завдання:

- застосовувати знання з ОК «Історія та культура Польщі» під час засвоєння матеріалу з вибіркового компонента «Польські народні свята і традиції: порівняльно-фольклорний дискурс»;
- застосовувати набуті знання у професійній діяльності перекладача (переклади польською та українською мовою текстів з відповідною лексикою (назви обрядів, свят, предметів і ін..)).

Засвоївши теоретичні знання та практичні навички з вибіркового освітнього компонента «Польські народні свята і традиції: порівняльно-фольклорний дискурс» здобувачі освіти набудуть умінь (компетентності):

- аналізувати звичаї, обряди та народні знання поляків та українців;
- розрізняти особливості світогляду та вірувань польського та українського народу;
- інтерпретувати відомості, пов'язані з польським і українським національним вбранням та народною їжею.
- знати особливості та географію побутування не лише загальнопоширених, а й вузьколокальних, маловідомих обрядів.
- визначати і розшифровувати знакову і вербальну символіку обрядового тексту та обрядового дійства;
 - визначати шляхи і прийоми застосування здобутих теоретичних знань у своїй професійній діяльності.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-4: Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5: Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-9: Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

ЗК-10: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-13: Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК-1: Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК-2: Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК-3: Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови і літератури, англійської мови.

ФК-5: Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку польської літератури від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК-7: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК-8: Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК-10: Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК-14: Здатність розуміти сутність польської мови як мови нацменшин у багатокультурному регіоні пограниччя.

Програмні навчальні результати:

ПРН-2: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-6: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-8: Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-13: Аналізувати й інтерпретувати твори польської художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН-15: Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-19: Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Прак.	Сам.	Конс.	Фор.к. / Бали
Змістовий модуль 1. Фольклор і первісна свідомість людини						
Тема 1. Фольклор в науковому просторі Походження та розвиток народної творчості, особливості творення поетичних образів. Проблеми формування та трансформації поняття «фольклор». Фольклор як начало й основа національного мистецтва. Християнство і народний світогляд.	14	2		10	2	
Тема 2. Міфітворчість і фольклор Джерела усної народної творчості. Міфотворчість і фольклор. Пантеон слов'янських богів, їх класифікація та функції. Духи в системі слов'янської демонології.	14	2	2	10		ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Тема 3. Обряд як структура Складові елементи обряду. Фольклор як вербальний компонент обряду. Види обрядового фольклору. Оказіонально-ситуативні жанри, їх вплив на формування звичаїв і традицій.	12		2	10		ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Разом за модулем 1	40	4	4	30	2	20
Змістовий модуль 2. Народні свята і традиції поляків та українців						
Тема 3. Календарні свята і традиції Річне обрядове коло поляків та українців, їх зв'язок з господарською діяльністю людини. Відображення вірувань людей у поетичних обрядових текстах.	19	2		15	2	
Тема 4. Цикли календарних свят Зимовий цикл. Святкування Різдва (Boże narodzenie) у поляків та українців: традиції та обряди, що його супроводжують. Весняна календарна обрядовість, її вербальний супровід. Християнські та язичницькі традиції при святкуванні Великодня (Wielkanoc). Літньо-осінні календарні обряди, їх класифікація і призначення.	23	2	4	15	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Тема 5: Родинна обрядовість Маркування й культурне значення життєвого циклу людини. Весільний обряд як ритуальне дійство: схожість та відмінність польської та української традиції. Обряди, звичаї та вірування, пов'язані з періодами до народження, власне народження та після народження дитини. Історія та форми поховального обряду.	18	2	4	10	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Тема 9. Народні звичаї у сучасному побуті Ведення домашнього господарства та вірування людини. Родинні традиції та звичаї. Традиції та звичаї в моїй родині. Роль родинних традицій в житті людини. Магічно-сакральні твори, їх призначення та функціональні різновиди.	19		2	15	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Тема 7. Польське національне вбрання Історія польського народного вбрання. Регіональні національні костюми, їх характеристика. Чоловіче та жіноче вбрання. Етнографічна складова святкових костюмів.	17		2	15		ДС, Т, РЗ, ІРС 10

Тема 10. Традиції та звичаї в художніх текстах Купальська забава у пісні «Pieśń Świętojańsko o Sobótce» Яна Кохановського. Календарна та родинна обрядовість в «Sielankach» Шимона Шимоновича Символізація весільного обряду в драмі «Wesele» Станіслава Виспянського.	14		4	10		ДС, Т, РЗ, ІРС 10
<i>Контрольна робота</i>						КР 30
Разом за модулем 2	110	6	16	80	8	80
Всього за семестр годин / балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, КР – контрольна робота тощо.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Укласти словник польських традицій, звичаїв, обрядів і їх відповідників з українського фольклору.
2. Підготувати презентацію на тему: «Polskie i ukraińskie stroje ludowe».
3. Підготувати презентацію на тему: «Wielkanoc w Polsce».
4. Підготувати презентацію на тему: «Boże narodzenie w Polsce».
5. Підібрати матеріал до літературного перформансу «Польський фольклор в літературному тексті».

6. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об’єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров’я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. варто подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов’язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення вибіркового освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [подані за посиланням](#).*

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість

балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Підсумковий контроль успішності здобувача освіти (залік) матиме дві частини: 1) тестове опитування знань здобувачів (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал); 2) розгорнута відповідь на одне із питань, які виносяться на залік (30 балів).

Питання, які виносяться на залік:

1. Витоки фольклору.
2. Християнство і народний світогляд.
3. Слов'янські боги та духи, їх класифікація та функції.
4. Обряд як структура, його складові елементи.
5. Жанри okazionalno-situativnogo фольклору.
6. Твори магічно-сакрального призначення, їх функціональні різновиди.
7. Народний календар і його міфологічно-світоглядна основа.
8. Зимовий обрядовий цикл у структурі річного хронотопу.
9. Святкування Різдва/Bożego narodzenia в Польщі та Україні.
10. Родинні традиції святкування Різдва/Bożego narodzenia.
11. Народні звичаї та вірування у весняному циклі.
12. Великодні свята/ Wielkanoc в Польщі та Україні.
13. Родинні традиції святкування Різдва/Bożego narodzenia.
14. Загальна характеристика літніх звичаїв і обрядів.
15. Релігійно-міфологічний зміст обряду Купала/Świętego Jana.
16. Поєднання християнських та язичницьких традицій при святкуванні Трійці/Zielone świętki.
17. Обряди, звичаї та вірування при народженні дитини.
18. Одруження і шлюб в системі міфологічних уявлень і вірувань.
19. Весілля: основні етапи, обряди, звичаї та їх національна специфіка.
20. Народні вірування, пов'язані зі смертю людини.
21. Історія виникнення та форми поховального обряду.
22. Етнографічна складова польського народного вбрання.
23. Купальська забава у пісні «Pieśń Świętojańska o Sobótce» Яна Кохановського.
24. Календарна та родинна обрядовість в «Sielankach» Шимона Шимоновича.
25. Символізація весільного обряду в драмі «Wesele» Станіслава Виспянського.

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: підручник. Київ, 2001.
2. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору. Луцьк, 2010.
3. Русняк І. Український фольклор. Київ, 2012.
4. Холмщина і Підляшшя. Київ, 1997.

5. Burszta J. Kultura ludowa – kultura narodowa. Szkice i rozprawy. Warszawa, 1974.
6. Karwicka T. Ubiory ludowe w Polsce. Wrocław, 1995.
7. Ogrodowska B. Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce. Warszawa, 2001.
8. Ogrodowska B. Polskie tradycje i obrzędy. Rodzinne. Warszawa, 2003.
9. Ogrodowska B. Polskie obrzędy i zwyczaje. Doroczne. Warszawa, 2013.
10. <http://www.szkołarzem.pl/wp-content/uploads/2015/03/Zwyczaje-wielkanocne>.
11. <https://www.img.blizej.info/przedszkolekrzyz/zwyczaje-i-tradycje-wielkanocne>.
12. <https://sp13bedzin.pl/wp-content/uploads/2021/04/Tradycje-i-zwyczaje-wielkanocne>
13. <https://mamotoja.pl/rodzina/swieta-i-uroczystosci/tradycje-swiat-bozego-narodzenia-najwazniejsze-zwyczaje-30547-r1/>
14. <https://www.wroclaw.pl/dla-mieszkanca/ciekawostki-o-bozym-narodzeniu-tradycje-i-zwyczaje-wigilijne>
15. https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Przeglad_Pruszkowski/Przeglad_Pruszkowski-r2003-t-n3/